

# VLAAMS PARLEMENT



vergadering **C37 – OND5**

zittingsjaar 2009-2010

## Handelingen

### **Commissievergadering**

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 22 oktober 2009

## INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het toelatingsexamen arts 3

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de lage scholingsgraad bij jongeren 6

■

**Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert****Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het toelatingsexamen arts**

**De voorzitter:** Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

**Mevrouw Marleen Vanderpoorten:** Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de vraag gaat over een onderwerp dat in deze commissie en in de plenaire vergadering al vaak het onderwerp is geweest van vragen en interpellaties, eigenlijk al vanaf het moment dat de toelatingsproef werd goedgekeurd. Het gaat dan ook over een complex en vrij principieel item, met een grote impact op de organisatie van onze gezondheidszorg.

In de debatten over de toelatingsproef treden altijd twee elementen naar voren: onderwijs en de toelating tot onderwijs, en de gezondheidszorg. Het aantal artsen en tandartsen bepaalt immers mee de mate van bereikbaarheid voor patiënten, de kwaliteit en de kostprijs van de geneeskunde. Te veel artsen wordt niet als na te streven beschouwd, te weinig is natuurlijk helemaal geen optie.

Door het vastleggen van een contingent door de federale overheid heeft het Vlaams Parlement destijds, onder impuls van minister Luc Van den Bossche, gekozen voor een toelatingsproef, een numerus clausus. Pas daarna konden de geslaagden hun studie voor arts of tandarts aanvatten.

Ik wil het hier niet hebben over alle aspecten van dit complexe dossier, zoals het contingent op zich en de aantallen, waarover vaak wordt gediscussieerd, vooral op het federale niveau maar toch ook al hier. Er is ook de verhouding tussen Vlaanderen en Wallonië wat dat betreft en er zijn de verschillende keuzes die werden gemaakt bij de toelating. Dan is er de evolutie: eerst te weinig en dan te veel geslaagden. Dan heb je ook nog de invloed op de gezondheidszorg en het aantal buitenlandse studenten. Dat zijn allemaal elementen van het dossier, maar dat is niet in eerste instantie het onderwerp van mijn vraag.

Gezien de stand van de gezondheidszorg vind ik het vandaag niet opportuun om te pleiten voor een volledige afschaffing van de toelatingsproef, maar ik denk wel dat er een grondige bijsturing nodig is. Voor alle duidelijkheid: in het verleden heeft mijn partij wel gepleit voor een afschaffing van de proef op het moment dat minister Van den Bossche hem wilde invoeren.

Deze zomer was er een officieel persbericht van de Examencommissie toelatingsexamen arts en tandarts. Daarin werd onder meer gezegd dat in 2009 bijna 36 percent van de kandidaten slaagde voor het toelatingsexamen arts en tandarts. Men noteerde het grootste aantal deelnemers en het grootste aantal geslaagden ooit. In de pers verscheen in juli een interview dat werd afgenomen van de heer Jan Adé, eredirecteur-generaal Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek, de man die een tijd de examencommissie heeft voorgezeten en ook als expert heeft bijgestaan. Hij luidt de alarmbel en pleit voor een numerus fixus omdat het hoge aantal geslaagden wel eens tot problemen zou kunnen leiden. De federale wetgeving voorziet immers in de mogelijkheid om de federale regering zelf een selectie te laten doorvoeren onder de gediplomeerde artsen en tandartsen, zoals eerder al gebeurde voor de kinesiasten. Niet alleen mijn partij maar, naar ik verneem, ook vele anderen beschouwen dat als iets onwaardigs: eerst jaren studeren en het diploma behalen en dan een extra proef moeten doen om, in dit geval, een RIZIV-nummer te kunnen verwerven en het beroep uit te oefenen.

Mijnheer de minister, erkent u deze problematiek? De problematiek is in de loop van de jaren wel geëvolueerd maar dit is nu de stand van zaken. Bent u van mening dat een numerus fixus in dit geval de oplossing biedt? Bent u van oordeel dat een herziening van de examenmodaliteiten nodig is? Zo ja, wanneer zou dit kunnen?

**De voorzitter:** Mevrouw Deckx heeft het woord.

**Mevrouw Kathleen Deckx:** Ik heb de vraag met aandacht gelezen. In hoeverre kloppen die cijfers en contingenteringen? Men zegt dat er op termijn een overschot zal ontstaan. Uit andere berichten die ons bereiken blijkt dat er mogelijk ook tekorten zijn. We moeten rekening houden met de vergrijzing en met allerlei andere factoren. Niet elke gediplomeerde arts beoefent het beroep voltijds. Ik heb de indruk dat er toch ook onderdelen zijn, bijvoorbeeld de huisartsgeneeskunde, waar er een probleem is om het volledige contingent in te vullen. Ik heb mijn bedenkingen bij het vooropgestelde cijfermateriaal. Ik vraag mij af of we daar niet heel voorzichtig mee te werk moeten gaan. Moeten we niet eerst op dat vlak zekerheid hebben, vooraleer wij kunnen overgaan tot het nemen van bijkomende maatregelen?

Mevrouw Vanderpoorten stuurt in haar vraag naar de herziening van de examenmodaliteiten aan op een wijziging tegen de volgende examens. Ik zou daarvoor willen waarschuwen. Als men zou beslissen om die modaliteiten te wijzigen, moeten de studenten genoeg tijd krijgen om zich daarop voor te bereiden. Het lijkt me veel te kort dag om dit al te doen tegen eventuele volgende examens.

**De voorzitter:** De heer van Dijck heeft het woord.

**De heer Kris Van Dijck:** Ik ben de collega's dankbaar voor deze vraag. In het verleden is deze problematiek hier al vaker aan bod geweest. Enkele weken geleden hebben we er ook nog eens naar verwezen, naar aanleiding van de discussie over de oriëntatieproeven. Mijnheer de minister, u stelde toen dat scholen zich op zoiets voorbereiden.

De vraag van mevrouw Vanderpoorten is terecht, net als de aanvulling van mevrouw Deckx. Mijnheer de minister, ik denk dat we proactief moeten optreden. Het is een heel complex verhaal. Ik herinner me dat het met zoveel woorden stond in het regeerakkoord van de vorige legislatuur. In het begin van die regeerperiode, in 2004, was dat onderwerp ook 'hot'.

Zou het niet opportuun zijn, mijnheer de minister, om ons vanuit Onderwijs en Welzijn ernstig te bezinnen over de noden in Vlaanderen aan verschillende artsen: tandartsen, huisartsen en specialisten. Het is niet omdat het bon ton is om over werkgroepen te spreken. Het heeft ook te maken met de federale materie.

Er zijn ook heel wat buitenlandse studenten die hier studeren. Kijk maar in Antwerpen. Die komen straks niet in Vlaanderen op de werkvloer, of toch niet altijd.

We moeten dit grondig bekijken. Ik stel voor om ons daarover binnen de Vlaamse Gemeenschap te bezinnen in de vorm van een werkgroep of wat dan ook, vanuit verschillende beleidsdomeinen.

**De voorzitter:** De heer Tack, die geneesheer is, heeft het woord.

**De heer Erik Tack:** Het is een heel moeilijke problematiek. Er is al heel veel over gezegd. Het kadaster van geneesheren was er vorig jaar nog niet eens. Vorig jaar heb ik een vraag gesteld aan minister Vandenbroucke. Toen wist men nog niet hoeveel artsen er effectief actief waren in elke discipline. Men wist het zelfs niet van de huisartsen, de grootste groep. Het is bijzonder moeilijk om een exact contingent voorop te stellen. Hoewel er helemaal geen kadaster voorhanden was, vond federaal minister van Volksgezondheid Onkelinx het op dat ogenblik toch al gewettigd om het contingent uit te breiden, eerst tot 1025 en dan tot 1300 voor heel België, waarvan 738 voor Vlaanderen of 60 procent.

Als je nog niet eens weet hoeveel actieve artsen er zijn, vind ik het bijzonder kort door de bocht om al te zeggen hoeveel artsen over een aantal jaar effectief het beroep zullen mogen uitoefenen. Om dat te kunnen stellen, moet je weten hoeveel er actief zijn. Wat is de nood? Zijn er nu genoeg artsen of niet? Volgens sommigen zijn er te veel, volgens anderen te weinig. Wat is de verwachte uitstroom? Op welke leeftijd stoppen artsen? Pas dan kun je een – heel moeilijke – schatting maken over hoeveel artsen er zullen zijn en of dat aantal conform zal zijn met de nood.

Om hier nu snel te zeggen dat we onmiddellijk een numerus fixus moeten instellen, is kort door de bocht. Daarin volg ik de heer Van Dijck. Hij zegt dat je er eerst grondig over moet nadenken, en de groepen die er belang bij hebben en er iets over weten bij elkaar moet brengen, om dan te kunnen beslissen of er iets moet veranderen.

Dit jaar zijn er blijkbaar veel meer geslaagden in het eerste jaar. Een grote groep van die studenten zal waarschijnlijk het eindexamen halen en die groep zal waarschijnlijk groter zijn dan het toegelaten contingent van 738. Maar of die ene groep van dit jaar het totale aantal artsen plots overhoop zal halen, is de vraag. Alles hangt ervan af of die trend zich de volgende jaren zal doorzetten.

Misschien is het beter om eens af te wachten tot volgend jaar: schrijven zich opnieuw zoveel mensen in voor het toegangsexamen? Op basis van cijfers van één jaar nu al beslissingen nemen, lijkt me voorbarig en gevaarlijk. Mijnheer de minister, ik zou aanraden om dat niet te doen, maar wel de contacten te leggen en te kijken wat de noden zullen zijn. Op basis van de cijfers van de volgende jaren kunt u dan beslissen of er al dan niet iets moet veranderen.

**De voorzitter:** Minister Smet heeft het woord.

**Minister Pascal Smet:** Ik erken de problematiek. Om op de vraag naar proactiviteit te antwoorden: enkele weken geleden al heb ik de voorzitter van de examencommissie gezien en langdurig met hem gesproken. Ik heb hierover ook al huisartsengroepen gesproken. Ik ben minister Onkelinx in deze stad zelfs al eens tegengekomen op een receptie, waar ik haar hierover heb 'lastiggevallen' – of ik weet niet hoe zij het interpreteert. Ik heb met haar afgesproken dat we binnenkort zullen samen zitten om hierover van gedachten te wisselen, want er is uiteraard een enorme federale dimensie aan verbonden. Voor wij wijzigingen doorvoeren, moeten we weten wat de federale overheid wil en gaat doen.

De heer Tack heeft gelijk over het kadaster. We weten op dit moment nog altijd niet hoeveel artsen effectief actief zijn, hetzij als huisarts, hetzij als specialist. De twee zijn verschillend. Mevrouw Deckx heeft gelijk dat je tegenstrijdige berichten hoort. Is er nu een tekort of niet? Sommigen kondigen aan dat er een groot tekort zal komen, anderen zeggen dat het niet zo'n vaart zal lopen. Alles hangt samen met: hoeveel artsen zijn er nu daadwerkelijk actief op dit moment? Er moet een duidelijk kadaster worden opgemaakt van hoeveel artsen er zijn. En dan volgt de vraag wat de federale overheid ermee wil doen.

Op dit moment zal ik geen numerus fixus invoeren. Ik wil eerst die gesprekken met de federale overheid afwachten. Ik wil ook verder de evaluatie maken van de examens. De examencommissie heeft mij daarover voorstellen gedaan. Dat betekent dat wij voor het volgende examen in 2010 geen fundamentele aanpassingen zullen doen, om de doodeenvoudige reden dat we dat niet meer kunnen. Er moet een decretale ingreep gebeuren. Dat zou betekenen dat alles pas voor de zomervakantie of in het beste geval in mei in orde zou zijn. Dat zou niet correct zijn ten opzichte van de studenten. Als we optreden, moeten we dat doen in de loop van de komende maanden, maar het pas laten ingaan vanaf 2011.

Dat neemt niet weg dat we kleine aanpassingen kunnen doen. Er zijn enkele vreemde fenomenen. Er zijn bijvoorbeeld meer en meer vijfdejaars die al eens komen testen. Dat dient nergens toe. Die studenten moeten nog een zesde jaar doen. Ze kunnen sowieso niet starten.

Samenvattend: ik ben van oordeel dat er een problematiek is. Ik wil het standpunt van de federale overheid goed kunnen inschatten, onder andere in verband met het contingent en wanneer het kadaster eindelijk operationeel zal zijn. Er zijn nog aspecten, opgesomd door de vorige Vlaamse Regering. We zijn ermee bezig. Dat bewijzen de contacten die we al gehad hebben. Zodra we meer duidelijkheid hebben, zullen we de commissie inlichten.

**De voorzitter:** Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

**Mevrouw Marleen Vanderpoorten:** Mevrouw Deckx, het is niet mijn idee dat de numerus fixus nu de beste oplossing is. Maar omdat de eredirecteur-generaal Hoger Onderwijs, een

expert ter zake, dat zo pertinent stelt in een krantenartikel, vond ik het interessant om te weten wat de minister daarover denkt.

Mijnheer de minister, uw antwoord is duidelijk op korte termijn. Ik wil u aanraden om ook de studenten te raadplegen. Het gaat over twee elementen: het toelatingsbeleid in het hoger onderwijs en de gezondheidszorg. Dat tweede is een federale materie, waar we op die manier bij betrokken worden.

Misschien is het interessant om naar aanleiding van de beleidsnota de zaak open te trekken en eens over toelatings- en toeleidingsbeleid in het hoger onderwijs van gedachten te wisselen. Gezien de evoluties in het hoger onderwijs, is het onderwerp zeker niet uitgeput. Het kan voer zijn voor een interessante discussie.

**De heer Erik Tack:** Als er nu 1295 mensen geslaagd zijn voor de toelatingsproef, betekent dat bij een schatting van 80 percent geslaagden, dat er over zeven jaar 1000 nieuwe mensen met een diploma geneeskunde zich zullen presenteren op de markt. Bij een contingent van 738 betekent dat een kleine 300 te veel. Wat dan?

**Minister Pascal Smet:** Niet iedereen wordt effectief arts. Er is een uitstroom naar andere domeinen. Vandaar dat dat kadaster zo belangrijk is. We weten ook dat veel mensen nu beschouwd worden als arts omdat ze nog altijd een RIZIV-nummer hebben, terwijl ze 80 jaar zijn en nooit meer aan geneeskunde doen. Het aantal artsen dat we hebben is belangrijk, maar het is ook belangrijk om te weten hoeveel actieve artsen we hebben.

**De heer Erik Tack:** Er zijn grondige redenen om aan te nemen dat mevrouw Onkelinx het contingent vorig jaar heeft opgetrokken om een overtallig aantal afgestudeerde Franstalige geneeskundestudenten tot het beroep toe te laten. Het had niets te maken met de nood aan artsen. Als hetzelfde probleem zich aan Vlaamse kant voordoet, gaat men dat contingent dan nog eens optrekken? Dat is een dom spelletje. Niemand kan in de toekomst kijken. Maar zeggen dat 30 percent van de afgestudeerden niet tot het beroep zal toetreden, is ook kort door de bocht.

**Minister Pascal Smet:** Dat is inderdaad kort door de bocht. Ik heb alleen geprobeerd te nuanceren.

**De heer Boudewijn Bouckaert:** Als men de publicaties leest uit de beroepssector en met die sector spreekt, is het algemene gevoel toch dat er een tekort is aan huisartsen. In de planning houdt men enkel rekening met het aantal artsen, maar niet met de output. Er is een sterke vervrouwelijking van de huisartsen en vrouwelijke huisartsen zijn niet meer bereid om zoveel uren te werken en zoveel patiënten te zien. De ellenlange rondes van dokters: dat is gedaan. Door je te fixeren op het aantal artsen, organiseer je een tekort. Het is geen gemakkelijke zaak om het optimale aantal te bepalen.

**De heer Erik Tack:** Ik heb van in het begin gesteld dat het heel moeilijk is om dat te plannen. Dit element komt erbij: hoeveel werklust neem je op?

**De heer Boudewijn Bouckaert:** De kwestie van de huisartsen is een heel interessante problematiek: toegang tot de markt, impact op de sociale zekerheid. Het overschrijdt het onderwijs ruim, maar het onderwijs speelt wel een cruciale rol. We moeten het opvolgen.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de lage scholingsgraad bij jongeren**

**De voorzitter:** Mevrouw Celis heeft het woord.

**Mevrouw Vera Celis:** Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, dit is geen nieuw verhaal. Het thema gaat bij jongeren al lang mee. Het gaat over Onderwijs, Jeugd en Gelijke Kansen. Uit het recente rapport van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid over de inschakeling van jongeren in de arbeidsmarkt, blijkt dat als gevolg van de economische crisis veel jongeren in ons land vandaag tijdelijk zonder baan zitten. Het kan echter om een lange tijd gaan.

Problematischer wordt het wanneer, zoals het rapport stelt, de lage scholingsgraad deze jongeren parten speelt. Lagergeschoolde jongeren kampen met een structureel hogere werkloosheid. Zo heeft 90 tot 95 percent van de hogergeschoolden al binnen de twee jaar na het afstuderen een baan. Bij de lagergeschoolden is dat slechts 60 percent. Dramatischer wordt het nog in Brussel. Het aantal vroegtijdige schoolverlaters in Brussel bedraagt ongeveer 20 percent. In Vlaanderen gaat het om 8,5 percent. Het rapport stelt voorts: "De ontwikkelingen die werden opgetekend in de arbeidskrachtentelling wijzen op een aanhoudende daling van het aandeel voortijdige schoolverlaters in Vlaanderen sedert 2003." Dat is een aangenaam bericht. Maar het rapport stelt ook dat "in de andere gewesten er amper verbetering merkbaar is".

De ondervoorzitter van de Hoge Raad, de heer Jan Smets, komt op voor een herwaardering van het technisch secundair onderwijs. Ik zou zeggen: voor de zoveelste keer. Hij stelt dit voor als oplossing om alle technische knelpuntberoepen in te vullen. Mijnheer de minister, vindt u dat een goede denkpiste? En, zo ja, hebt u al aan concrete maatregelen gedacht? Het rapport pleit voor een grondige herziening van het beleid inzake zittenblijven. Inhaallessen moeten op een meer systematische wijze worden aangeboden. Kunt u deze aanbeveling steunen? Zijn er, wat betreft het aantal vroegtijdige schoolverlaters, verschillen tussen het Nederlandstalig Brussels onderwijs en het Franstalig Brussels onderwijs? Die laatste vraag heeft een eerder informatief karakter.

**De voorzitter:** Mevrouw De Knop heeft het woord.

**Mevrouw Irina De Knop:** Ik vind de vraag van mevrouw Celis pertinent, en dat wellicht niet als enige commissielid. Het is inderdaad echt wel schrijnend om te zien dat heel wat lagergeschoolden moeilijk een job kunnen vinden. Ik heb naast dit rapport ook nog even het rapport gelegd van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB): 'Werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen'. Het is heel interessant om te zien dat de VDAB gelijkaardige conclusies trekt. Het zijn heel harde conclusies. Wat mij opviel, is dat men in het rapport stelt dat de impact van de crisis het grootst is bij de laaggeschoolden, en dat er een toenemende vraag is naar beter- en hogergeschoolden. Ook in de industrie, de typische sector waar de lagergeschoolden of schoolverlaters terechtkomen. Het ziet er naar uit dat de innovatieve industrie steeds technischer wordt en dus ook van jongeren steeds meer competenties vraagt.

Een andere interessante bevinding van dat rapport is dat heel wat van die jongeren en schoolverlaters, over wie deze vraag gaat, een heel onaangepaste leerattitude hebben. Dat vertaalt zich in een onaangepaste werkattitude. Blijkbaar is dat probleem ook groter bij mannen dan bij vrouwen.

Het ziet er naar uit dat een hele grote groep jongeren – en dan gaat het over die schoolverlaters – ongevoelig blijkt voor tal van remedies die vanuit het onderwijs zijn ingezet. Ik denk aan Time-out, Jump naar werk, het Spijbelactieplan – dat zijn allemaal heel goede projecten van het Departement Onderwijs en Vorming. Maar blijkbaar, stelt de studie van de VDAB, is dat een beetje zalven nadat het probleem zich al heeft voorgedaan. De studie pleit ervoor te zorgen dat kinderen veel vroeger, al op jongere leeftijd, de juiste attitudes ontwikkelen.

Met betrekking tot de lagergeschoolde jongeren wil ik ervoor pleiten dat men niet alleen kijkt naar het technisch en beroepsonderwijs. Het is belangrijk dat die worden geherwaardeerd en dat daarop wordt gefocust, maar men moet ook kijken naar het deeltijds onderwijs. Daar

kun je werk combineren met naar school gaan. Moet daar niet veel meer aandacht gaan naar het gedeelte werken? Daar kan worden gewerkt op de attitude, die blijkbaar zo problematisch is. Mijnheer de minister, wilt u tijdens deze legislatuur de koe bij de horens vatten en het deeltijds onderwijs aanpakken en het voor een deel herwaarderen, om het bij de bewoordingen van mevrouw Celis te houden?

**De voorzitter:** Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

**Mevrouw Fatma Pehlivan:** Mijnheer de voorzitter, mijn twee collega's hebben het probleem al geschetst. Het blijft een pijnpunt in het onderwijs, dat in Vlaanderen trouwens uitstekend is, dat een bepaalde groep nog altijd helemaal achteraan bengelt. Het is dezelfde groep die je terugvindt bij de lagere scholingsgraad. Het verwondert mij niet dat Brussel in de cijfers hoog boven de rest uittorent. De werkloosheid en de lage scholingsgraad zijn daar hoger dan het gemiddelde in Vlaanderen of Wallonië.

Wij moeten de groep met name durven noemen. De allochtone jongeren vormen daarin een van de grootste groepen. Hun lage scholing is wel heel hoog. Het heeft te maken met gelijke kansen en met ons onderwijssysteem, waarin voor die groep van jongeren nog altijd een vorm van uitsluiting bestaat. Zij worden daar niet volledig in opgenomen.

Zij worden ook niet vermeld in het rapport van Jan Smet. Het rapport gaat over technisch onderwijs, beroepsonderwijs, deeltijds leren, samenwerking met de VDAB, bijkomende opleidingen. De studie haalt ook de vraag aan naar bijvoorbeeld bijkomende taalcursussen voor allochtone jongeren. En ook voor hun ouders want ook zij moeten in de scholing van hun kinderen een zeer grote rol spelen. Men moet het niet alleen over de jongeren hebben.

Mijn vraag is misschien heel algemeen maar ik stel ze vanuit de bezorgdheid, die toch de bezorgdheid is van ons allemaal, dat we ons niet kunnen veroorloven een grote groep jongeren altijd maar achter te laten. Dat kan niet voor de samenleving. We moeten in deze commissie Onderwijs de koe bij de horens nemen. Wij moeten uit alle onderzoeken die er nu zijn, systematisch een aantal aspecten lichten en die evalueren. Er gebeurt heel veel in het onderwijs. Er werden ook in de vorige legislatuur heel veel inspanningen geleverd in het kader van het beleid. Maar ik mis resultaatgerichte projecten. We doen veel, maar we staan veel te weinig stil bij de resultaten. Ongeacht of het positieve of negatieve resultaten zijn, de vraag is hoe we ermee omgaan. Laat ons daar in deze legislatuur echt werk van maken. We kunnen het ons niet anders veroorloven.

**De voorzitter:** Minister Smet heeft het woord.

**Minister Pascal Smet:** Mijnheer de voorzitter, deze vragen hebben een hoog intentiegehalte. Maar ik ben een beleefde jongen, ik zal dus toch een beetje antwoorden.

Ik ben het uiteraard eens met de opwaardering of herwaardering van het technisch secundair onderwijs of van het technisch onderwijs in het algemeen. Al wie mijn begininterviews gelezen heeft, zal hebben gemerkt dat ik daar vanaf het begin de klemtoon op heb gelegd. Niet iedereen moet professor, advocaat of rechter worden. We hebben ook loodgieters, technici en elektriciens nodig. Dat zijn heel essentiële en cruciale beroepen in onze samenleving. Ik probeer dit telkens wanneer het kan te herhalen.

Je merkt vaak dat jonge kinderen positief staan ten aanzien van techniek, maar we stellen vast dat hun interesse voor techniek, merkwaardigerwijze, in de loop van de jaren verwatert. Nochtans blijkt uit de schoolverlatersenquête van de VDAB dat veel van deze richtingen op de arbeidsmarkt goede perspectieven bieden.

De Vlaamse overheid heeft al wat maatregelen genomen. Zo is er in de eindtermen voor het vak wereldoriëntatie een luik technologie, met daarin een aantal basisinzichten en attitudes. Ook werd in de sectorconvenanten, die de Vlaamse overheid sluit met de sectoren, in heel wat gevallen een passage opgenomen over het promoten van technische richtingen bij jongeren. Het technisch onderwijs promoten kan echter niet renderen zonder ook te investeren in



de leraren en de uitrusting. Daarom is de promotie van het technisch en beroepsonderwijs een van de centrale doelstellingen van de Regionale Technologische Centra's (RTC's). Die doen dat onder meer via het ontsluiten van technologische infrastructuur voor scholen, het zoeken naar afstemming op het vlak van werkplekieren voor leerlingen en leraren, de technische nascholing voor leraren en het vervullen van een platformfunctie tussen de scholen en de bedrijven.

Technische opleidingen worden ook aantrekkelijker doordat zij in de toekomst geënt zullen worden op de beroepscompetentieprofielen die door de sectoren moeten worden opgesteld. Dat betekent dat deze opleidingen beter worden afgestemd op de noden van de arbeidsmarkt.

Ik ben het ermee eens dat werkplekieren een prominente rol moet krijgen in alle beroepsopleidingen. U weet dat in heel de hervorming van het secundair onderwijs die op stapel staat, een van de centrale doelstellingen juist de opwaardering is van het technisch en beroepssecundair onderwijs. Dat kan door jongeren in contact te brengen met techniek en de keuzes later te laten maken: op veertien- en niet op twaalfjarige leeftijd, wanneer eigenlijk nog de ouders kiezen en nog al te vaak de voorkeur geven, omwille van allerlei misplaatste statusredenen, aan algemeen secundair onderwijs.

Nochtans zal dat allemaal niet volstaan. Ik ben me ervan bewust dat we in de toekomst voor knelpuntvacatures meer zullen moeten doen dan alleen maar opleiden tot knelpuntberoepen. Ook de arbeidsomstandigheden, die niet altijd aantrekkelijk en gemakkelijk zijn, vormen een reden waarom mensen niet kiezen voor die knelpuntberoepen.

We gaan in de toekomst dus nog heel wat maatregelen nemen. Daarvoor verwijs ik naar de discussie over de beleidsnota later in het jaar.

Ook over het zittenblijven zijn we het eens: schoolse vertraging is een probleem in ons secundair onderwijs. Dat is een van de redenen waarom we het secundair onderwijs willen hervormen. We weten dat in het tweede jaar van de derde graad van het tso 41,2 percent van de leerlingen een schoolse vertraging heeft. In het aso is dat 13,3 percent. In het bso is de problematiek nog zwaarder. Daar heeft in het tweede jaar van de derde graad 57,6 percent van de leerlingen vertraging opgelopen. Dat was een van de cijfers die mij, toen ik in augustus en september aan het studeren was, het meest in het oog sprongen. Zoals vele Vlamingen was ik mij er niet van bewust dat die cijfers zo straf zijn.

Er zijn al initiatieven gestart om hieraan te remediëren. Ik verwijs naar wat de Koning Boudewijnstichting 'financiert' en op dit moment evalueert. De Koning Boudewijnstichting heeft samen met mijn departement een tiental projecten lopen waarin studenten uit het hoger onderwijs op een gestructureerde manier kinderen en jongeren ondersteunen bij hun schoolloopbaan. Deze 'student tutoring' vindt plaats thuis of in de school, in een kleine groep of in een een-op-eenrelatie. Uit een onderzoek dat de Koning Boudewijnstichting heeft laten uitvoeren aan de Universiteit Gent, blijkt dat beide partijen daar voordeel bij hebben. Veeleer dan om inhaallessen gaat het hier om ondersteuning van kansarme leerlingen bij hun schooltaken.

De ervaringen, onder andere in Leuven, zijn heel positief. Niet alleen voor de resultaten van de ondersteunde leerlingen maar ook voor de studenten uit het hoger onderwijs, die op die manier extra waarde krijgen, extra vaardigheden opdoen, extra attitudes en competenties ontwikkelen. Het is belangrijk dat ook die leerlingen hun zelfbeeld opkrikken en meer gemotiveerd zijn om te leren en te studeren. Met het oog op de toekomstige lerarenopleidingen zijn bovendien ook vaardigheden als leiding kunnen geven, kunnen motiveren en coachen, en leren omgaan met diversiteit belangrijk. We gaan dat in de toekomst dan ook verder aanmoedigen.

Op dit moment zijn er geen vergelijkbare gegevens beschikbaar over vroegtijdige schoolverlaters in het Nederlandstalige en het Franstalige onderwijs.

**De voorzitter:** Mevrouw Celis heeft het woord.

**Mevrouw Vera Celis:** Mijnheer de minister, ik dank u voor het omstandige antwoord. Er zaten heel wat elementen in die zeker de moeite waard zijn. Ik kijk dan ook uit naar de voorstelling van de beleidsnota. Heel wat elementen zullen later nog ter sprake komen in deze commissie.

Ik ben er nog altijd van overtuigd dat, ondanks alle maatregelen die werden aangehaald en de voorbeelden die u hebt gegeven, er een grote mentaliteitswijziging zou mogen komen bij de gemeenschap en de ouders. Na 28 jaar lesgeven, houd ik nog steeds mijn hart vast wanneer ik op het einde van een schooljaar leerlingen met een B-attest vanuit het aso naar het tso of soms zelfs het bso moet verwijzen. Dan hoor je het niet in Keulen donderen, maar nog een eind verder. Mensen staan daar echt niet altijd voor open. We moeten die mentaliteitswijziging alleszins meenemen in ons verhaal.

**De voorzitter:** Mevrouw De Knop heeft het woord.

**Mevrouw Irina De Knop:** Mijnheer de minister, u hebt een opsomming gegeven van heel wat initiatieven die u al neemt, zoals de tutoring. Maar moeten we niet toegeven dat dat allemaal wat curatieve zaken zijn? Op het moment dat het al is fout gelopen, moeten we ons richten op tutoring, time-outprojecten en tal van andere projecten. Die projecten zijn wel nodig, maar bent u het niet met ons eens dat het beter zou zijn om dat bij de basis aan te pakken, namelijk bij het begin van een schoolloopbaan, en dat te herwaarderen?

**De voorzitter:** Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

**Mevrouw Fatma Pehlivan:** Mijnheer de minister, het zou ons heel veel tijd kosten om systematisch in te gaan op alle besproken elementen. Ik heb wel begrepen dat al die thema's ook aan bod zullen komen in uw beleidsnota. Op het moment dat die beleidsnota wordt voorgesteld, zullen we verder kunnen discussiëren en een verdere inbreng kunnen hebben.

**De voorzitter:** Minister Smet heeft het woord.

**Minister Pascal Smet:** Ik ben het er absoluut mee eens dat het een kwestie van mentaliteitsverandering is en dat je het aan de basis moet aanpakken. Het is ook geen of-ofverhaal, maar een en-enverhaal. Je hebt een verantwoordelijkheid ten aanzien van degenen die starten, maar zij die al gestart zijn en die de weg een beetje kwijt zijn, moet je ook helpen. Je mag mensen nooit aan hun lot overlaten.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■